

سوال

آیا نماز در مسجدي که در آن قبر هست، صحيح است؟

پاسخ مفصل

الحمد لله.

نماز در مسجدي که در آن قبر وجود دارد جايز نيست و واجب است قبرهايي که در مسجد قرار دارد نبش شده و بقايای اجساد به قبرستان‌های عمومي منتقل شود و بقايای هر جسد در قبر خاص خودش قرار داده شود. باقي ماندن قبر در مسجد جايز نيست؛ فرقی نمی‌کند قبر یکی از اولياء يا هر کس ديگری باشد، زیرا رسول الله ﷺ از چنین کاری نهی نموده و يهوديان و نصرانيان را که چنین می‌کنند نفرین کرده است. از رسول الله ﷺ ثابت است که فرمودند: **خداوند يهوديان و نصرانيان را لعنت کند؛ [آنان] قبرهای پیامبران‌شان را مسجد قرار دادند** - عائشه - رضی الله عنها - می‌گوید: ایشان [امتش را] از اینکه چنین کنند، برحذر می‌داشت. به روایت بخاری (۱۳۳۰) و مسلم (۵۲۹).

و هنگامی که ام سلمة و ام حبيبة - رضی الله عنهما - درباره‌ی کلیسایی که در حبشه دیده بودند، سخن گفتند که در آن تصاویری وجود داشت، پس رسول الله ﷺ فرمودند: **آنها هرگاه شخص صالحی درمی‌گذشت بر قبر او مسجدي می‌ساختند و آن تصاویر را می‌کشیدند؛ آنان بدترین مخلوقات نزد الله هستند** متفق عليه (بخاری: ۴۲۷ و مسلم: ۵۲۸).

همچنین می‌فرماید: **کسانی که پیش از شما بودند، قبور پیامبران و نیکوکارانشان را مسجد قرار می‌دادند. آگاه باشید! قبور را مسجد نگردانید چرا که من شما را از آن نهی می‌کنم** به روایت مسلم (۵۳۲) از جندب بن عبدالله بجلی.

پیامبر ﷺ در این احادیث از مسجد قرار دادن قبور نهی نموده و کسانی را که چنین می‌کنند لعنت کرده‌اند و بیان نموده‌اند که آنان بدترین مردمان هستند، بنابراین باید نسبت به این کار هشدار داد.

واضح است که هر کس نزد قبری نماز گزارد آن را مسجد قرار داده است و کسی که بر روی قبر مسجد بسازد، قبر را مسجد قرار داده است؛ بنابراین واجب است برای اجرای دستور رسول الله ﷺ و برای اجتناب از لعنت پروردگار، قبور را از مساجد دور ساخت و قبور را در درون مساجد قرار نداد. زیرا چه بسا وقتی مردم در مسجدي که در آن قبر هست نماز بگذارند، شیطان برای آنان دعای مردگان یا به فریاد خواندن آنان یا نماز یا سجده برای مردگان را زیبا جلوه دهد و در نتیجه

در شرک اکبر گرفتار شوند، و این یکی از اعمال شرک‌آمیز یهودیان و نصرانیان است که مخالفت با آنان و دوری از راه و روش غلط آنها واجب است.

اما اگر این قبرها پیش از مسجد وجود داشته، سپس بر آن مسجد ساخته‌اند، بر اساس سخن اهل علم، واجب است که برای از بین بردن اسباب شرک و سد ذریعه، آن مسجد را ویران کنند زیرا مسجد جدیدتر از قبور است.

و الله ولی التوفیق.